

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

1980 г.

2

КАСТРЫЧНІКА
ЧАЦВЕР
№ 25 (1289)
Выходзіць раз
у тыдзень.
Цана 2 кап.

Шчаслівага шляху ў свет ведаў!

ПАСВЯЧЭННЕ ў студэнты... Урачысты і памятны для кожнага выхаванца БДУ імя Леніна дзень. Дзень, які злучае для першаккурснікаў слаўнае мінулае, цяпер ужо роднага ім універсітэта, з будучым, у якім ім прадстаіць прадаўжаць яго традыцыі.

...Актавая зала універсітэта. Пятнаццаць гадзін. Гучыць урачысты марш, у прэзідыуме прадстаўнікі рэктарата і грамадскіх арганізацый універсітэта, дэканы факультэтаў, выкладчыкі. Уносяцца універсітэцкія сцягі. Вось яна, хваляючая мінута: сакратар камсамольскай арганізацыі БДУ П. І. Брыгадзін дакладвае рэктару аб гатоўнасці першаккурснікаў да урачыстага рытуалу — пасвячэння ў студэнты. Міжволі захапляе агульны настрой чакання нечага важнага, што зараз павінна адбыцца.

— Дарагія таварышы! Дазвольце мне ад імя праслаўленага 25-тысячнага калектыву Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна павіншаваць вас са знамянальнай падзеяй у вашым жыцці — паступленнем у вядучую ВНУ рэспублікі і пажадаць поспехаў, — з прывітальным словам звяртаецца да першаккурснікаў рэктар БДУ імя У. І. Леніна акадэмік АН

БССР У. А. Белы. — Сёння пачатак адной з самых лепшых старонак у вашым студэнцкім жыцці, і я думаю, што наколькі б цудоўным не было ваша дзяцінства, — гэта старонка будзе самай незабыўнай і цікавай. Рэктарат, кіраўніцтва універсітэта прыкладзе ўсе намаганні для таго, каб яна, гэта старонка, была сапраўды самай лепшай.

На жаль, у нас далёка не ўсе разумеюць асаблівую каштоўнасць і ролю універсітэцкай адукацыі, яе не параўнальныя ні з якой адукацыйнай спецыфічнай асаблівасці, якія прадстаўляюць выпускнікам універсітэтаў вялікія магчымасці ў іх далейшай жыццёвай дзейнасці.

Універсітэты заўсёды стаялі, стаяць і будуць стаяць на вяршыні піраміды вышэйшай адукацыі, узвышаючыся над шматлікімі інстытутамі, якія рыхтуюць спецыялістаў больш вузкага профілю і не даюць сваім выпускнікам гэтак неабходных зараз і яшчэ больш неабходных у будучым шматгранных фундаментальных ведаў.

Універсітэты выконваюць асаблівую функцыю ва ўсёй сістэме вышэйшай адукацыі, бо яны больш за іншыя навучальныя установы адказныя

за фарміраванне інтэлектуальнага патэнцыялу народа, за фарміраванне ідэй і стварэнне навуковых каштоўнасцей. Гэта лёгка пацвярджаецца хаця бы тым, што ў абсалютнай большасці вышэйшых навучальных устаноў кафедры, якія нясуць студэнтам веды па такіх фундаментальных навук як марксісц-

ка-ленінская філасофія, гісторыя партыі, матэматыка, фізіка, хімія, біялогія і іншыя камплектуюцца, як правіла, з выпускнікоў універсітэтаў. Ва ўсіх інстытутах Акадэміі навук, якія вядуць даследаванні па асноўных навук, абсалютная большасць вучоных з'яўляюцца выпускнікам універсітэтаў. Спецыфічнай асаблівасцю

універсітэцкай адукацыі з'яўляюцца сістэматычныя суадносіны і ўзаемаўзабагачэнне выкладчыкаў і студэнтаў розных навуковых кірункаў, чаго няма ў аднапрофільных ВНУ. Ва універсітэтах адбываецца бесперапынны, вельмі плённы працэс інтэграцыі навук, у якім яны нібы «ўзаемазаражаюцца».

Універсітэты разам з акадэмічнымі інстытутамі заўсёды былі, ёсць і будуць калыскай фундаментальных даследаванняў.

Універсітэты сумяшчаюць у сабе функцыі вышэйшай навучальнай установы і акадэмічнага навуковага цэнтру, яны з'яўляюцца першымі правадымі прыродазнаўчых навук у гуманітарныя і наадварот.

Зараз, на жаль, яшчэ многія высокакваліфікаваныя спецыялісты даволі рэзка падзяляюцца на прадстаўнікоў тэхнічнай культуры і культуры гуманітарнай. Пераадолець разрыў паміж гэтымі дзвюма культурамі — адна з галоўных задач універсітэтаў, бо XXI стагоддзю патрэбны будучы людзі ўсебакова адукаваныя, прадстаўнікі адзінай культуры.

Адной з характэрных асаблівасцей выпускнікоў універсітэтаў з'яўляецца высокі ін-

[Заканчэнне на 2-й стар.]

ВІНШУЕМ ЛАЎРЭАТАЎ

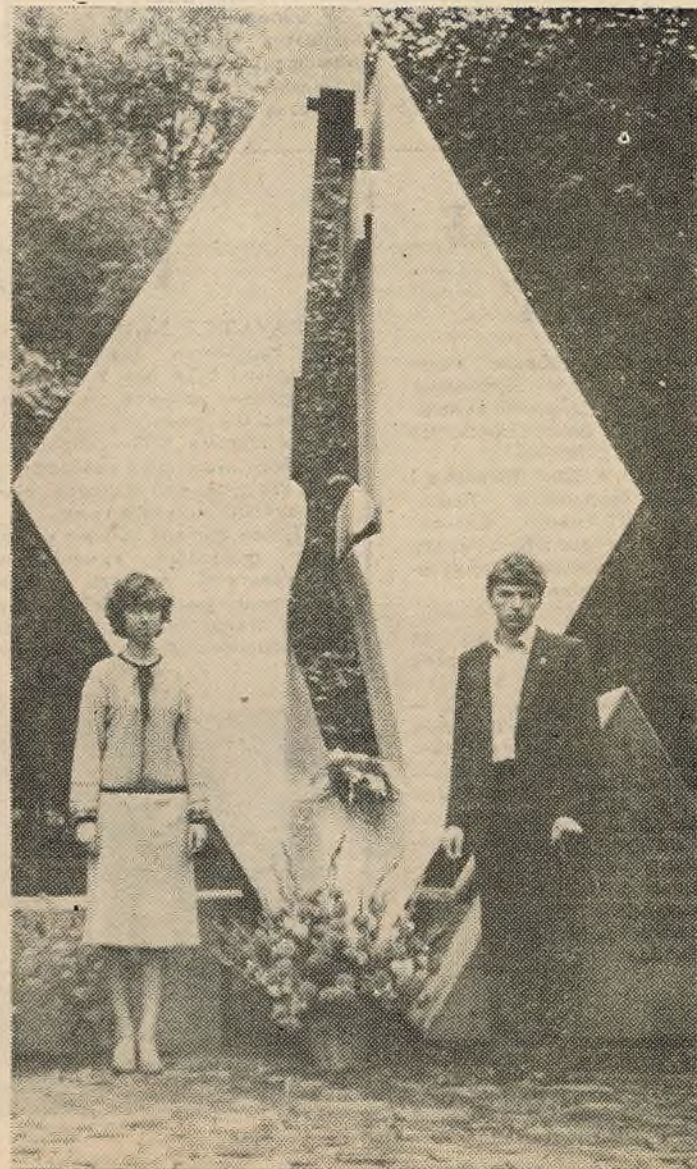
Бюро ЦК ЛКСМ Беларусі, разгледзеўшы прадстаўленні камісіі ЦК ЛКСМБ па прэміях Ленінскага камсамола Беларусі ў галіне навукі і тэхнікі, паставіла прысудзіць прэміі Ленінскага камсамола Беларусі і прысвоіць званне «Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі»:

1. ВЯТОХІНУ СЯРГЕЮ СЯРГЕЕВІЧУ — асістэнту кафедры агульнай фізікі Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна.
ГУЛАКОВУ ІВАНУ РАМАНАВІЧУ — дацэнту кафедры агульнай фізікі Белдзяржуні-

версітэта імя У. І. Леніна, кандыдату фізіка - матэматычных навук — за работу «Распрацоўка і даследаванне сродкаў і метадаў рэгістрацыі слабых светлавых сігналаў».

2. СЛУКЕ АЛЕГУ ГЕОРГІЕВІ-

ЧУ — дацэнту кафедры гісторыі журналістыкі Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна, кандыдату гістарычных навук — за работы «Голас рэвалюцыйнай моладзі», «Слова ў рэвалюцыйным страі».

У вёску Пярэдзілка Гомельскай вобласці Люда Новік са сваімі аднакурснікамі прыехала 2 чэрвеня. Стомленныя пасля доўгай дарогі, рабаты так і думалі дзе б ім адпачыць. Тая гасцінасць і дабрадушнасць, з якімі іх сустрэлі мясцовыя жыхары, асабліва дзеці, адразу ж узнялі настрой.

— Пасля таго, як уладкаваліся па кватэрах, адразу ж прыступілі да працы, — гаворыць Люда. — І ў многім дапамагла мне мая гаспадыня Хадора Паўлаўна Анікеенка. Бабуля, якой ужо 80 гадоў, вельмі цікава расказала пра

— А чаму вёска так называецца?

— Калі была ўстаноўлена Савецкая ўлада і пачалі дзяліць зямлю, вёску так і назвалі «Перадзеланыя землі», потым скарацілі ў «Перадзелаўку», а зараз, як вы ўжо ведаеце, завуць яе «Пярэдзілка». Мо, каб карацей было казаць, а, мо ўжо і не памятаюць першай назвы вёскі...

Шмат цікавага расказала яна дзяўчыне. Потым праспявала некалькі песен, якія Люда запісала на магнітную стужку. Парайла да каго можна звярнуцца на наступны дзень.

Сярожа, яе аднакурснік, пайшлі ў вёску Барэц. Падышоўшы да аднаго дома, яны заўважылі ў агародзе жанчыну, якая схіліўшыся над градой, палол. Расказала і ёй дзяўчына, чаго завіталі ў гэту далёкую вёску. Не магла тая адмовіцца, бо больш як за 10 кіламетраў у такую спякоту ішлі, каб запісаць песню. І Таццяна Мікалаеўна Мельнік, так яе звалі, не кідаючы сваёй працы, пачала спяваць. Спявала прыгожа. Закончыўшы сваю працу, жанчына запрасіла рабят у хату. Расказала аб сабе, аб тым, што яна спявала ў хоры. Паказала

Станцыя «Заходняя Беразіна»

НАРОДНЫ СКАРБ

Амаль два месяцы мінула з таго часу, як скончылася фальклорная практыка студэнтаў. Надоўга застануцца ў памяці філолагаў-першакурснікаў гэтыя два тыдні ў чэрвені. Першыя сустрэчы са старажыламі, упершыню пачутыя песні і прымаўкі, казкі і частушкі. Сабіраць жа ўсё гэта даводзілася па кроплі, і ў самых глухіх вёсках Беларусі. Бо там можна пачуць вясельныя і калядныя песні, убачыць народныя абрады.

мінулае вёскі, аб тым, што раней тут быў маёнтак графіні Бараноўскай. Як толькі яна эмігрыравала за мяжу, у замку была створана школа. Шырокая брукаваная дарога вядзе да яе, а паабалал — ліпавая аляя. Каля школы парк. Растуць у ім магутныя дрэвы, якія рэдка сустранеш у лясах Беларусі. Побач маладзенькіх бярозкі, якія пасадзілі школьнікі на месцы высечаных дрэў. Чаму высечаных?

— Гэта было даўно, — расказвае Хадора Паўлаўна. — Яшчэ ў вайну. Тады ў нашай вёсцы было шмат гітлераўцаў. Яны будавалі масты праз Днепр. Будавалі іх з тых дрэў, што раслі ў парку. Сэрца сціскалася ад болю, калі хто бачыў гэты жудасны малюнак. Нібы скошаныя, адно за адным валіліся на зямлю спілаваныя дрэвы. А яны смяліся, радуючыся таму, што хутка і зручна будаваць з гэтых вялізных дрэў...

Але ў той дзень нічога цікавага запісаць так і не давалася. Дзяўчаты заходзілі амаль у кожны дом. І ўсюды іх чакаў адзін і той жа адказ: «Мы нічога не ведаем, ідзіце да каго іншага». І яны ішлі, і не гублялі надзеі на тое, што на гэты раз ім абавязкова пашанцуе, іх зразумеюць. Не запісаўшы нічога цікавага ў адной вёсцы, ішлі ў другую. І вось аднойчы трапілі ў вёску Суткоў.

...Дзяўчаты зайшлі ў сенцы адной з хат і нясмела пастукалі ў дзверы. Насустрач вышла бабуля. Яна запрасіла іх у пакой, потым уважліва выслухала і згадзілася дапамагчы. Калі ж Люда ўключыла магнітафон, бабуля на нейкі момант разгубілася, але потым, узяўшы сябе ў рукі, пачала спяваць. Часам песня перарывалася, але яна тут жа прасіла прабачэння, маўляў, даўно не спявала, трохі пазабывалася, і зноў пачынала пець...

На чацвёрты дзень Люда і

фотаздымкі, дзе яна сфатаграфавана з сяброўкамі ў нацыянальных касцюмах...

Потым дзяўчыне стала шанцаваць. То ў адной, то ў другой вёсцы сустракала тых, хто мог спець, расказаць нешта цікавае. Дапамагалі ёй і мясцовыя дзяўчаты. Напрыклад, Тацяна Гайдукевіч з Рудне-Каменева, на кацеры праз Днепр адвезла яе у сваю вёску. Там сабрала сваякоў і разам з імі пачала спяваць. Яна ад усяго сэрца імкнулася дапамагчы Людзе, з якой яны так пасябравалі...

Неяк сустрэлася дзяўчына яшчэ з адным цікавым чалавекам. Завуць яго Ляў Дзямідавіч Хохаў, якому больш як 80 гадоў. Ён піша вершы, ведае шмат казак, цікавых гісторый. Расказвае ў сваіх вершах аб гераізме савецкіх людзей у час вайны, аб нашай сучаснасці. Але больш за ўсё ўраза дзяўчыну тое, што і размаўляе ён так, нібы новы верш складае. Усё ў яго неяк у рыфму атрымоўваецца...

Цяжка вылучыць лепшае з таго, што запісала Люда Новік у час практыкі. У кожнай песні, прымаўцы, казцы адчуваецца цэлыя і пяшчота, душэўнасць і шчодрасць народа. І наша задача захаваць гэты духоўны скарб будучым пакаленням.

Н. ЖУКАВА.

ЛЕТНЯЯ ПРАКТЫКА. ЦІКАВАЯ І КАРЫСНАЯ, ЯНА ШМАТ ДАЕ СТУДЭНТАМ УНІВЕРСІТЭТА. ПЕРШЫЯ АДКРЫЦЦІ ў ЧАС ЯЕ І ПЕРШЫЯ ЗНАЁМСТВЫ НАДОўГА ЗАСТАНУЦЦА ў ПАМЯЦІ БУДУЧЫХ ФІЛОЛАГАў І ЖУРНАЛІСТАў, ГІСТОРЫКАў І ГЕАГРАФАў...

НОВЫЯ АДКРЫЦЦІ

ПЯТЫ ГОД студэнты гістарычнага факультэта пад кіраўніцтвам выкладчыкаў кафедры археалогіі, этнаграфіі і дапаможных гістарычных дысцыплін працягваюць археалагічныя раскопкі невядомага па пісьменных крыніцах умацаванага пасялення эпохі Кіеўскай Русі каля вёскі Вішчын

у Рагачоўскім раёне Гомельскай вобласці. Размешчанае на высокім правым беразе Дняпра, яно да цяперашняга часу ўражае сваёй магутнай сістэмай добра захаваных земляных умацаванняў, якія апаўняюць трыма кольцамі насыпаў невялікую пляцоўку, на якой у XI — пачатку XII стагоддзя ўзнік моцны феадальны замак.

Два гады назад на ўзвышшы былі адкрыты рэшткі згарэўшай драўлянай сцяны, пад якой мінулым летам быў знойдзены схаваны ў сярэдзіне XII стагоддзя унікальны скарб залатых і сярэбраных упрыгожванняў разам з грашовымі сярэбранымі зліткамі — грыўнамі. Падобнага скарбу яшчэ ні разу не знаходзілі на тэрыторыі Беларусі. Асобныя яго рэчы мелі дакладныя аналогіі ў кіеўскіх, разанскіх і іншых скарбах, якія былі зарыты ў перыяд татара-мангольскага нашэсця на Русь. Прадстаўленыя ў ім цудоўныя жаночыя ўпрыгожванні — колты з чэрню і перагародчатая эмаллю традыцыйна лічыліся прадукцыяй кіеў-

скіх княжацкіх майстэрняў. Аднак у гэтым годзе ў Вішчыне давалася раскапаць рэшткі майстэрні ювеліра, у якой была знойдзена цэлая медная матрыца колта з выразаным на ёй адлюстраваннем крылатага грыфона. Выцесненыя на ёй залатыя ці сярэбраныя пласціны для катлоў павінны былі пакрывацца эмаллямі. Гэта першая на тэрыторыі заходніх зямель Русі верагодная знаходка, якая сведчыць аб існаванні мясцовага рамяства, знаёмага з самай дарогай і складанай вытворчасцю — эмаллямі.

Значыць, у феадальным замку разам са знатным баярынам і цяжкаўзброенымі воінамі-рыцарамі жыў ювелір, прадукцыя якога, відавочна, знаходзіла збыт сярод рускай знаці далёка за межамі дадзенага пасялення. І гэта прымушае па-новаму глядзець на характар феадальнага замка ў цэлым.

Вялікая калекцыя старажытнай зброі папоўнілася ў гэтым годзе знаходкамі бронзавых частак ад рукаці мяча. Дэталі ўпрыгожаны гравіроўкай і філігранню.

Было прадоўжана даследаванне крапасной сцяны. У адной гаспадарчай яме быў знойдзены цэлы гліняны гаршчок з рэшткамі расліннасці.

Другая група студэнтаў пачала раскопкі курганага магілішча XI—XII стагоддзяў каля вёскі Юдзічы ў тым жа Рагачоўскім раёне. Раскапана 10 курганоў. Многія захаранні напоўнены вялікай колькасцю рэчаў — глінянымі посудамі, бронзавымі упрыгожваннямі, шклянымі пацеркамі.

Па матэрыялах раскопак 1980 года студэнты-археологі будуць пісаць курсавыя і дыпломныя работы, выступаць з дакладамі і паведамленнямі на пасяджэннях гуртка і навуковых студэнцкіх канферэнцыях.

Усе рэчы з'яўляюцца добрым папаўненнем фонду гістарычнага музея БДУ і хутка будуць экспанаваны ў зале археалогіі.

Э. ЗАГАРУЛЬСкі, загадчык кафедры археалогіі, этнаграфіі і дапаможных гістарычных дысцыплін.

даследвальнікаў да педагогічнай, навукова-даследчай, вытворчай работы. Для гэтай мэты вядучымі выкладчыкамі своечасова аднаўляюцца праграмы, распрацоўваюцца метадычныя дапаможнікі. На жаль, «вучэбны дапаможнік па вучэбных практыках на станцыі «Заходняя Беразіна» ўжо не адпавядае сучасным патрабаванням. Неабходна яго далейшая дапрацоўка і перавыданне. Патрабуецца абсталяванне апорных разрэзаў і

